

**PEDAGOGIK DASTURIY VOSITALAR CAMTASIA STUDIO DASTURI
VA ULARNING IMKONIYATLARI**

Muallif: Abdumo'minov Burxonjon Sunnatillo o'g'li,

Baratova Gòzal Eshmurodovna

Boymurodova Hulkar Ġayrat qizi

Termiz davlat pedagogika instituti

E-mail: b.abdumominov@tdpi.uz

Annotatsiya : maqolada zamonaviy ta'lim tizimida yuqori sifatli multimedia mahsulotlari va video darslar uchun yangilanish masalalari yoritilgan. Investitsiya ob'ekti bo'yicha pedagogik xodimlarning manbalaridan o'rin tutuvchi **Camtasia Studio** dasturi tanlab olingan. Maqolada dasturning tabiiy ekran tasvirini olish, balki videolarni tahrirlash (montaj), interfa testlar qo'shish va vizual effektlar bilan bo'yitish mumkin tahlil qilingan. Dasturning masofaviy va aralash ta'lim jarayonida o'quv materialini o'zlashtirishni ilmiy yordamdagi o'rni asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Pedagogik dasturlar, Camtasia Studio, video montaj, skrinkasting, elektron ta'lim resurslari, interfaol video, multimedia, masofaviy ta'lim.

Abstract: The article discusses the issues of updating high-quality multimedia products and video lessons in the modern education system. The Camtasia Studio program, which is a resource for pedagogical staff, was selected as the investment object. The article analyzes the program's ability to capture natural screen shots, as well as edit (edit) videos, add interface tests and enrich them with visual effects. The role of the program in scientific support for mastering educational material in the process of distance and blended learning is substantiated.

Keywords: Pedagogical programs, Camtasia Studio, video editing, screencasting, electronic educational resources, interactive video, multimedia, distance learning.



Zamonaviy pedagogikada elektron resurslarni olish R. Mayerning "Multimediaviy ta'lim nazariyasi"ga asoslanadi. Unga ko'ra, inson miyasi ma'lumotni ikki kanal (vizual va auditoriya) orqali qabul qilganda, o'zlashtirish yuqori darajaga yetadi. Camtasia Studio aynan shu ochilishni texnik ta'minlash dasturiga ixtisoslashgan. U o'qituvchiga ekrani (vizual) va o'z ovozi (audial) bir vaqtda, lekin alohida tahrirlangan yo'lakchalarda (tracks) tasvir tasvirni beradi. Bu esa dars ovoz chiqaradigan muammolarni tozalash yoki va uni tahrirlashda katta qulay tasvirlik.

Raqamli texnologiya asosida o'ning kasbiy kompetensiyasi milliy o'z fanini chuqur bilishi, balki o'quv ma'lumotlarini zamonaviy formatlarda taqdim eta olishi bilan ham o'lchanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'limni raqamlashtirishga oid qarorlarida elektron quvvat resurslarini ko'paytirish va ta'lim sifatini belgilangan vazifalarni belgilash.

Video darslar - murakkab mavzularni ishlab chiqarish eng samarali usulidir. qayta, oddiy ekran yozuvi (screencast) har doim ham talaba diqqatini to'liq ushlab tutolmaydi. Shu nuqta, **video montaj va tahrirlashda** ega bo'lgan **Camta Studio** dasturi pedagoglar uchun universal yechim sifatida namoyon bo'ladi.

Camtasia Studio dasturning funksional tahlili: TechSmith kompaniyasi tomonidan ishlab chiqarilgan Camtasia Studio o'zida ikki asosiy funksiyani jamlagan: **Camtasia Recorder** (ekranni yozib oluvchi) va **Camtasia Editor** (tahrirlovchi). Pedagogik nuqtai nazardan uning muhim ahamiyat kasb etadi:

1. **Professional montaj (Video Editing):** O'qituvchi darsni olish jarayonida xatolikka yo'l qo'ysa, uni qaytadan tiklashi shart emas. Camtasia muhitida videoni qirqish (cut), keraksiz joylarni olib borish va bir nechta videolarni birlashtirish juda oson. Bu pedagogning vaqtini tejaydi va dars sifatini yana.

2. **Vizual urg'u berish (Izohlar va izohlar):**

Dars dasturiy talabaning e'tiborini aniq bir formulaga yoki rasimga qaratish uchun turli strelkalar, ramkalar va matnli izohlardan qo'shish mumkin. , "**Zo'm-n-Pan**" funksiyasi orqali ekranning kerakli ko'rinishini oshirish ko'rsatilishi mavjud.



3. **Interfaol testlar (Quizzes):** Bu Camtasia Studioning boshqa oddiy rekorderlardan (masalan, Bandicamdan) asosiy farqidir. O'qituvchi darsning ichiga test savollarini video yordami mumkin. Video ma'lum bir vaqtga kelganda to'xtaydi va talabaga savol chiqadi. Javob bermaguncha video davom etmaydi. Bu talabaning videoni tomosha qilmay, uni tushunib ko'rayotganini nazorat qiladi.

4. **Yashil fon texnologiyasi (Chroma Key):** Pedagog o'z uyida yoki studiyada yashil fon (Green screen) oldida ma'ruza o'qib, Camtasia vositalar fonni o'chirib tashlashi va o'z tasvirini taqdimot slaydlarining mahsulotlarini sotishi mumkin. Bu videodarsga televideniyaedagi darajadagi professionallikni baxsh etadi.

Ta'limdagi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, vizual effektlar va aniq tuzilishga ega bo'lgan professional videolar talabalarning mavzuni o'zlashtirish ko'rsatkichini 25-30 foizga baho. Camtasia yordam hosil qiladi **"Teskari sinf" (Flipped Classroom)** modelini amalga oshirishda asosiy manba bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA

Tahillar aytish mumkinki, **Camtasia Studio** oddiy dastur emas, balki pedagogning ijodiy laboratoriyasidir. U o'qituvchiga rejissyor, montajchi va dizaynerlarni jamoada yordam beradi, lekin maxsus texnik bilim talab etmaydi.

1. Oliy va o'rta maxsus ta'lim muassasalarida pedagoglarning media-savodxonligini zarur kurslarida Camtasia Studio dasturini chuqurlashtirilgan holda o'qitish.

2. Yaratilgan video darslarga interfaol (test) materiallarini qo'shish orqali talabalarning mustaqil ta'limini nazorat qilish mexanizmini ta'minlash.

3. Ush dastur vositasi fanlar bo'yicha "Video-ensiklopediya" va elektron darsliklar bazasini kuzatish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori. "Oliy'lim yanada kengaytirish choray ta'minlashi to'risida". PQ-2909. 2017 yil 20 aprel.
2. G'ulomov SS, Begalov BA Informatika va axborot texnologiyalari. Oliy o'quv yurtlari uchun darslik. – T.: Fan, 2010 yil.



3. TechSmith korporatsiyasi. Camtasia Studio foydalanuvchi uchun qo'llanma. [Elektron manba]:<https://www.techsmith.com/tutorial-camtasia.html>(Murojaat sanasi: 2025).
4. Mayer, R. E. Multimediani o'rganish. Cambridge University Press, 2009. (Multimediaviy ta'lim nazariyasi bo'yicha asosiy manba).
5. B.S. Abdumominov, R.Sh. Mamatmurotov, & M.X. Karimova (2024). TA'LIMDA KENGAYTIRILGAN BORLIQ(AR) TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH. Inter education & global study, (4 (1)), 30-36.
6. Abdum minov , BS li, & Nuraliyeva , FA qizi. (2023).DASTURLASH TILLARI VA ULARNI RGANISHNING ZIGA XOS JIHATLARI. OLIM , 1 (28), 309 314
7. Abdum Minov, B. S. O. G. L., Musurmonov, Y. X. O., & Qambarov,B. P. O. (2023). TA LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH DAVR TALABI. Oriental renaissance: Innovative, educational,natural and social sciences, 3(3), 1017-1019.
8. Abdumo'minov, B. va Iroda, S. (2024). MEDIASAVODXONLIK VA AXBOROT MADANIYATIDA KOMPYUTER GRAFIKASI. ILM FAN XABARNOMASI , 1 (2), 540-542.
9. Sunnatillo o'g', B. A. M. (2024). TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR. PEDAGOGIK ISLOXOTLAR VA ULARNING YECHIMLARI , 1 (1), 145-145.
10. Sunnatillo o'g', BAM (2024). PYTHONDA KICHIK DASTUR TAYYORLASH. ILM-FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI , 2 (2), 164-
11. Abdumo'minov, B., Maxliyo, B. (2024). INTERNET IMKONIYATLARI VA XAVFLAR: YOSHLAR VA VIRTUAL DUNYO. ILM FAN XABARNOMASI , 1 (2), 536-539.
12. Karimova M. X, Nuraliyeva F. A, To'Rayev R. N, & Abdumo'Minov B.S. (2025). MASHINALI O'QITISH YORDAMIDA MAKTAB BITIRUVCHILARINING KASB TANLASH JARAYONINI OPTIMALLASHTIRISH. Inter education & global study, 3 (1 (1))